

DELBESLUT

Datum

2016 -10- 2 5

Dnr

5350-16-21

Aktbilaga 6

IFRÅGASATT ÖVERTRÄDELSE AV DET REPRESSALIEFÖRBUD SOM ANSES FÖLJA AV 2 KAP. 1 § REGERINGSFORMEN; NU FRÅGA OM ATT INLEDA FÖRUNDESRÖKNING M.M.

Justitiekanslerns beslut

Justitiekanslern inleder inte förundersökning.

Ärendet

Organisationen Academic Right Watch har i en anmälan hit gjort gällande att en prefekt vid Uppsala universitet har vidtagit repressalieåtgärder mot en tidigare doktorand på universitetet. I anmälan anger organisationen bl.a. följande.

Under 2015 uppstod en konflikt mellan doktoranden och prefekten. Bakgrunden var att doktoranden kritiserade prefekten för vetenskaplig oredlighet genom att länka till doktorandens forskningsarbeten från sin hemsida och oriktigt påstå att hon varit delaktig i arbetena. Prefekten tog så småningom bort länkarna från hemsidan, men uttryckte i ett e-postmeddelande till doktoranden kraftig indignation över kritiken mot henne.

I februari 2016 skickade den tidigare doktoranden (i fortsättningen genomgående benämnd doktoranden) ett e-postmeddelande till prefekten med begäran om ett intyg för en ansökan om internationell postdoktoral. Prefekten avslög begäran med hänvisning till att doktoranden hade utgjort ett arbetsmiljöproblem.

Doktoranden försökte få svar på om prefekten hade rätt att hindra henne från att ansöka om medel för sitt postdoktoral-projekt, men fick inte något svar och missade sista dag för ansökan. Någon vecka senare kontaktade hon fakultetens utbildningsledare med frågan om hon kunde delta som medsökande i ett annat projekt utan att äventyra sin ansökan. Hon fick inte något svar på den frågan heller och missade återigen sista ansökningsdag.

Prefektens agerande att avslå begäran är att betrakta som en otillåten repressalieåtgärd föranledd av att doktoranden har utnyttjat sin lagstadgade

ytrandefrihet – i detta fall att kritisera en tjänsteman i ledande ställning. Vidare borde prefekten inte ha handlagt ärendet utan anmält jäv.

Uppsala universitet har dessutom brustit i sin serviceskyldighet genom att inte ge besked om den tidigare doktoranden kunnat söka forskningsmedel och/eller delta i forskningsprojekt som medsökande.

Justitiekanslerns bedömning

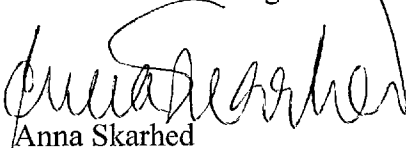
Justitiekanslern tar i detta beslut ställning till om det finns skäl att inleda förundersökning om brott med anledning av uppgifterna i anmälan.

Åtgärden mot doktoranden påstås enligt anmälan ha sin grund i den kritik hon riktat mot prefekten. Såvitt framgår av anmälan har kritiken kommit till uttryck i de kontakter doktoranden har haft med fakultetens utbildningsledare, universitetsjuristen och möjligen också med prefekten själv. Åtgärden kan mot den bakgrunden inte uppfattas ha haft sin grund i att doktoranden lämnat uppgifter till medier eller på annat sätt utnyttjat sina rättigheter enligt tryckfrihetsförordningen (TF) eller ytrandefrihetsgrundlagen (YGL). Det kan därmed inte föreligga något brott mot det s.k. repressalieförbudet enligt TF eller YGL eller mot någon annan bestämmelse i dessa grundlagar. Justitiekanslern, som är åklagare på tryck- och ytrandefrihetens område, kan därför inte inleda förundersökning med anledning av misstanke om tryck- eller ytrandefrihetsbrott.

Ett allmänt repressalieförbud anses gälla även utanför TF:s och YGL:s områden (jfr JO 2010/11 s. 605 och Axberger, Ytrandefrihetsgrundlagarna, andra uppl., s. 143 ff.). Vid en överträdelse av detta allmänna repressalieförbud kan Justitiekanslern i vissa fall ha anledning att uttala sig, eller ytterst väcka åtal för tjänstefel, inom ramen för sin tillsynsverksamhet.

I detta fall ger uppgifterna i anmälan inte anledning anta att prefekten har gjort sig skyldig till något brott i tjänsten. Det finns däremot anledning att inom ramen för Justitiekanslerns tillsynsverksamhet utreda om prefektens agerande kan stå i strid med den rätt att fritt uttrycka sig och det allmänna förbud mot repressalier som anses följa av 2 kap. 1 § regeringsformen. Anmälan ger också anledning att utreda om prefektens agerande uppfyller kraven på saklighet och opartiskhet enligt 1 kap. 9 § regeringsformen. Anmälan kommer att remitteras till Uppsala universitet som ska yttra sig i dessa frågor.

Ärendet har föredragits av hovrättsassessorn Carin Häckter.

Anna Skarhed

Exp. till: Anmälaren och Uppsala universitet